

Landskap: *Småland* Upptecknare: *Tor Kvantz, glasblåsare, Hovmantorp*
 Härad: *Konga* Berättare: *olika personer; se upptecknare 1902*
 Socken: *Hovmantorp* Berättarens yrke: *den bakare!*
 Uppteckningsår: *1957* Född år *i*

Gudstjänst och nattvardsgång. s. 1-3.

Föreläsning på ny kyrkogård. s. 4.

Kronotivende. s. 5.

Begravning. s. 6-7.

Avskrift av sockenstämmoprotokoll från
Hovmantorp. s. 8-15.

Delsvar i
LUF 107

184
Hornan torp: jan. 1858... M. 14411.

Folkhus arkivet Lund

Sänder härmed några komplementeringar
till fråget Gudafjärntliv etc.

Därför några anteckningar om det
kyrkliga liv.

I en rättelse i insända materialet till
ovannämnda frågelik har jag på ett
ställe skrivit året 1834 detta skall
vara året 1836 (jämfr. M. 14355 sid. 5.)
m. 3.

Stogabningsfullt

Tor Erik

Bil. 9 ark nr. 1 avskrifter av sockenstämman protokoll
som är: ömtalat län och är avskrift t. b.

184

Nattvardsgång: Konfirmation fram till år
1918. hade flickorna svarta klänningar.
Och efter 1918 började man med seden
att flickorna skulle ha vita klänningar.

Tillägg t.

Sinf 107

1.

ACC. NR. M. 14411:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Bändagsplakatet. På nyårsdagen lättes
fjör det s. h. bändagsplakatet.
Då var det sed att männen reste sig
i bänkarna medan kvinnorna sutto.
Denna sed upphörde omkring 1910.

Om prosten P. Andersson. Utöver vad som
som jag sänt in till landsarkivet i
Lund har vi publicerat något. Hur man
torps Lyrkes Minnesbok av år 1947. Detta
älskarnas i sid. 138-39.

Hur gärna man ville höra prosten
predika framgår av följande uppteck-
ning. Lars Lockrisen i Bodrikholm Stötte-
den brukade några julaftnar taga
sig över sjön Rotten till sin brader
Isen på torpet Danmark. Vi stannade
han på julaftnen hos bradern, hörde
prostens julpredikan. Vi tog han sig
hem över sjön på juldagens efter-
middag.

Folktra. Den gamla folktraan satt i
Svan här i arten. År 1938 var utbyg-
ningen klar av nya kyrkogården.

Torgen ville gärna bli begravd på
den nya delen. De äldre inneränarna
trädde att den som först blev be-
gravd på den nya delen, fick vakta
kyrkogården till domedag.

Omsider blev dock gravplatsen belagd.
Den förste som jordfästes på det nya om-
rådet var originalet Johan Holmgren.
(Rikspöde) Han hade begärt att få bli
begraven där.

Ovanstående har vi återgivit: Hovmestern
Syrkas hundraårsminnesteckor 1947.

Utläsning av handet. Någon gång år
1843-43. utlöstes ^{den} genom beslut av riksdag
och kyrkomäte. Det var församlingens
ersättning för kyrkans vin och byggnads-
skono handanalog a. d. Allt resten från
skinkendammens äldsta tider.

Ersättningen till Flormantorp
kyrka utgick med kr. 735-...

Begravningar jordfästning inne i kyrkan
förekommer numera i större utsträckning
än det gjorde i min tidiga ungdom.

Det har numera blivit allmänt att
organistkänerna följer arkiden ned till
till graven med sin fana. Den första
begravning med fana i kyrkan
skedde år 1906-07. Det var gläsnings-
fackföreningen som med sin röda fana
följde en arkiden kamrat. Då var det
enligt allmänt ansett, en äldre gumma
som sade att "di reoffade i väg honom
te då hela stället." Eftersom jordfäst-
ningarna oftast sker inne i kyrkan, så
tillåter prästmännen att fanan får
följa in i kyrkan. Talen till den dödes
minne sker oftast, när vidret tillåter, ute
vid graven. Det har också blivit

ACC. NR. M. 14411. 6a

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

String det kyrkliga livet.

Har kommit några uppteckningar

som jag sänder ned med seden av
frågebladet.

ACC. NR M. 14411:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

sed. att när famn sändes i grenen, så
blottar organen finnas mellan och sine
krudd (närmen).

Utdrag ur Protokoll, hållet vid allmän
lagligen utlyst Valborgs mässa Socknestämma
med Hofmantorps församling den 8 Juni 1838

§ 7

I afseende på Kyrko~~disciplinen~~ disciplinen gäller till efterrättelse hvad som
Walborgs mässa Socknestämma protokollerna af åren 1826 och 1827
härin upptages. Hertil fogade Ordföranden den önskan, att det
från äldre tider vedertagna bruk att till Kyrkan medhålla matsäck-
ar och så kallade Lommaflaskor, hvilka båda straxt efter Gudstjänst-
ens slut och i kyrkans närmare omgifning vanligen öppnas och ut-
bjudas, måtte, om ej alldeles afskaffas, åtminstone inskränkas.
Med fästad uppmärksamhet å Pastors framställning beslutades att
ej någon, vare sig hvem som helst, må hädanefters att å kyrkogård,
kyrkovall eller dess närmare omgifning, såsom Sockenstuga eller
dess kamrar sina härin utdela.

Da som öfvan

G. E. Rosengren

Förestående protokoll är d. 17 Juni 1838 från predikstolen i
Hofmantorps kyrka uppläst och derefter samma dag å allmän Sock-
nestämma företedt och i allo godkändt, intyga, å församlingens
vägnar

Magnus Hörberg.

Paul Peterson J Lind skruf

Oläsligt namn

Utdrag ur Protokoll, hållet vid allmän och lagligen utlyst Valborgmässa Socknestämma med Hofmantorps församling den 26 Maji 1840

§ 10

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsfor-
ning vid Lunds universitet

Hvad kyrkodisciplinen vidkommer bör iakttagas hvad redan vid Valborgs mässa Socknestämmorne 1826, 1827¹⁸³⁸ och 1839 blifvit föreskrifvit, nemligen, att sedan sammanringningen skett, ej någon, som ämnar Gudstjänsten bevista, qvar^fsädnä på kyrkvallen eller å annat ställe inom kyrkans närmare omgifning, utan i kyrkan ingår och derstädes qvarblifver, så vida ej giltigt skäl fordrar undantag, till dess välsignelsen är afkunnad. Den häremot bryter blifver följande Söndagen å predikstolen uppnämnde och plikta dessutom 12 sk. B;co, hvaraf $\frac{1}{3}$ tillfaller kyrkovaktaren, som häröfver skall hafva uppsigt, och $\frac{2}{3}$ kyrkan. Medlen uppbäres af Sexmännen hvar och en inom sin Rote och aflämnas till tjänstförrättande prestmannen, som dem emottager och fördelar. All traktning å kyrkogård, kyrkovall, Sockenstuga eller dess kamrar vara ytterst förbjuden. Alla dagens afgifter till kyrkan eller fattiga m.m. aflemnas till klockaren eller kyrkovårdarne före eller efter Guds-tjänsten.

Dag som Öfvan

G. E. Rosengren.

Uppläst, Justeradt och i allo godkändt å allmän Socknestämma den 7 Junii intyga

Israel Mattisson.

Petter P.I.S. Johansson.

i Ugnanäs.

Magnus Hörberg.

Petter P.Z.S. Zakrisson

i Tollstorp.

Utdrag ur Protokoll vid Walborgsmässa
Socknestämma med Hofmantorps församling
den 25 Maji 1841.

§ 8

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folkdiversitets-
ning vid Lunds universitet

Hvad Kyrko Disciplinen angår påmintes om de beslut i detta ämne redan förut blifvit fattade och önskades att de ej måtte stadna vid tomma ord. En ochristlig och fördärfvelig osed hade tid efter annan inrotat sig, bestående uti de så kallade Lomma Flaskornas medhafvande till kyrkan. Hvarigenom mycken och stor förargelse åstadkommes, och det predikade ordet ofta blifver fruktlöst. I brännvinsflåkan fördränkes ofta mången god rörelse af den förekommande nåden, som inom templet arbetades på mskans hjärta; ofta bortsköljer Kyrkosuparnas flod Guds ords ädla säd, som blir ut-sädd; de likasom smörja tungan, så att hon blir lösare och ledigare till hvarjehanda fåfängligt, lättsinnigt och oandligt tal, och sålunda omintetgöres ofta det heliga ändamålet af den sköna Herrans Gudstjänst. Det vore därför önskeligt att denna styggelse kunde helt och hållet försvinna från vårt tempel, på det Fridens Englar, som äro vittnen till vår Gudstjänst, icke må behöva bitterligen gråta öfver ett ohörsamt folk. Ordföranden ville därför hjerteligen bedja Föräldrar och Husbönder att de i sin mån äro honom behjelplice till denna osedens utrotande, som bland Christna icke borde nämnd varda, och således ännu mindre öflig. // All Handel af hvad beskaffanhet som heldst på sabaterna vare helt och hållet förbjuden vid laga ansvar enligt missgernings Balkens 3 Cap. Skulle någon krämmare med Snus, Sill, Frukt eller hvad handelsvaror som heldst, sig vid Kyrkan infinna, så åligger det Wäktaren att vänligen bedja dem aflägsna sig och inställa sin handel med påminnelse om Församlingens beslut; och om någon motstånd göres eller olydnad visas, anmäles det för Fjerdingsmannen, som hos Kronohetjeningen angifva saken till laga ^{stat} vid Domstolen. // Ett annat sorgeämne för hvarje from Christen, som är rädd för Guds äras förkränkelse, var äfven de syndige Dansstugorne och lättsinnige lekar, då i synnerhet ungdomen samlas på Sabats aftnarne till att driva sitt öfverdåd, oftast förenadt med slagmål, trätor, otukt, svalg och dryckenskap, spel och dobbel. Det är bedröfligt att nödsakes nämna att sådan grof ogudaktighet föröfvas på Herrens helga dag och hjertfrätand^{är} det att med visshet

veta att det varit en öflig plägsed på Sabaterna att öfva sådant hedniskt väsende. Derför förbjöds nu alla sådana oanständiga nöjen och syndiga sammankomster och beslöts, att den Husfader, som upplåter sina Hus till lek och dans på Söndagarna skall plikta 3 Rdr 16 sk. B:co och Byåldermännen och Sexmännen åligga att hafva noga uppsikt att sådana samlingar icke ske och vid vite af 1 Rdr B:co sådant ofog hos Pastor anmäla. Desse plikt-penningar tillfalla Bokköps-Fonden. Men önskligt vore att den på sådant sätt icke komme att riktas. Emellertid vill Ordförarn härmed högtidligen förklara sin synnerliga glädje och tacksamhet för detta berömvärda beslut, hvilket ändock visar att äfven de finnas som nitälska för Christlig tukt och ordning i Församlingen.

§ 10

I förening med detta och i anledning af vår älskade Konungs förklarade önskan om nykterhetens befrämjande, hvilken Hans Maj:t tydligen gifvit tillkänna genom förordn^{et}et till Församling^{en} af den upplysande boken om Nykterhets Föreningarnes befrämjande och framgång i N. Amerika, samt äfven tillfölje af Höga Stifts-Styrelsens åtskillige uppmaningar till Prästerskapet, att genom efterdöme och lära befrämja nykterhet bland sina Åhörare, tillkännagaf Ordföraren sitt uppsåt att vilja stifta en Nykterhets-Förening inom Församlingen, deri en absolut nykterhet från rusgivande drycker skulle vara hufvudsaken. Allt skulle härvid bero på den ^{fräa}viljan och öfvertygelsen. Emellertid skulle denna fråga som nu blifvit väckt vid lägligare tillfälle förnyas; och önska de Ordföraren att denna goda sak måtte vinna många goda anhängare, som gemensamt strävade för att otrota det onda, som dryckenskapen medförer. När tiden tillåter skola urvalda stycken af den af Hans Maj:t skänkta Boken om nykterhetssaken från Predikstolen om Söndagarne uppläsas.

Ut supra
in fiden

Per Petersson.

V. Pastor.

Uppläst från Hofmantorps kyrkans Predikstol Söndagen ^{den} 6 Juni 1841 af Per Petersson. Justerat och godkänt s.d. betyga Å församlingens vägnar: Israel Mattisson. Johan Nilsson. Pål Gummesson. Peter Pehrsson.

Utdrag ur: ^{ro}Protokoll, hållet vid Walborgs-
mäso-socknestämma med Hofmantorps Försam-
ling den 25 Maji 1842.

§ 8

Hvad den yttre Ordningen och /oläsligt ord/ tækten och anständig-
heten i Församlingen vidkommer, påmintes om de förlidit år fatta-
de beslut rörande Lomma Flaskornas och Handels förvisning från
Kyrkan och de syndiga Dansstugornas förbjudande vid då stadgadt
vite af 3 Rdr. 16 sk. B:o för den Husfader, som dertill upplåter
sitt hus, och önskades en noga efterlefnad af dessa för en /oläs-
ligt ord/ Församling värdiga beslut. Ordföranden tillika med För-
samlingens närvarande ledamöter kunde ej annat än med innerlig
tacksamhet till Gud erindra sig den förädrade ordning inom vårt
samhälle, som här och där inträdt; då på flera ställen unga och
gamla till Guds Ords betraktande till Psalmer och andeliga visor
i nåden använder de dyra Sabatsstunderna, som förut föröddes vid
Spelbord, i dryckeslag och dansstugor. Det är en obeskriflig fäg-
nad för ett Gud älskande sinne att blifva varse sådana hugnande
företeelser; och en stor lättnad för en Säningsmans arbete, att *ick*
allt för länge behöfva vänta på all frukt, under farhoga att det
blifver intet af. Ware detta dock icke sagt såsom skulle ibland
oss numera intet vara öfrigt att förbättra i denna del. O nej:
här är visserligen ännu mycket ogräs att bortträsa. Detta goda
förhållande finnes endast här och där. Mången inom vårt Samhälle
lefver ännu alldeles ovärdigt de /olästligt ord/ namnet både i
Sabats ohelgande och i grova laster. Här är således fullt upp
att göra äfven i detta år, för att Guds Församling må bli uppbyggd.
Ordföranden ville derföre äfven nu hjerteligen bedja alla Föräld-
rar och Husfäder att de i sin mån äro honom behjelplice att befräm-
ja allt sannskyldigt gott, som syftar på Guds kära Församlings
bästa.

§ 9

Om Pastoratets Nykterhets Förening lemnades den underrättelsen
att den för närvarande består af 177 medlemmar, däraf i Hofman-
torps Församling är 133. 16 Brännvins Pannor hafva inom Pastora-
tet afstannadt, däraf 14 i Hofmantorp. - Detta antal är visst
icke stort och önskligt vore att denna nyttiga och angelägna sak
något ^emåra behjertades; men då vid ingåendet i Föreningen det

helt och hållet har fått bero på hvares och ens fria vilja och öfvertygelse, har man anledning att förmoda, att de som låtit anteckna sig äro sitt nykterhetslöfte trogna. Ännu hafva redlige män icke tröttnadt vid att söka befrämja nykterhets saken oak-
tadt motstånd och fiend^lighet som satt sig i vägen; och det torde förtj^ena nämnas att Föreningen för Södra Sveriges Nykterhets Sälls-
kap kommer att sammanträda d. år i Wexjö den 6&7 Juli månad till underrättelse för dem som nitälska för Nykterhets sakens framgång.

in fide[m]

Per Pet~~er~~sson.

V. Pastor.

Uppläst, justerat och godkänt den 29 Maji 1842, betyga:

A Svensson

Johannes Svensson

Påel Gummensson.

Utdrag ur Protokoll, hållet vid Walsborgs-
mässas Socknestämma uti Hofmantorp den 29
Maji 1848.

§ 16

För att befrämja Christlig ordning och tukt wid och uti Herrans
hus wid Gudstjänsterna, beslöt Församlingen, att inga hvarken
yngre eller äldre personer få gå utomkring Kyrkan eller Socknes-
tugan och drifva efter skedd sammanringning och Gudstjänst blif-
vit påbörjad; utan skola alla gemensamt uppgå i Herrans hus; men
träffas ^{likväl} hädaneftre någon utanför, så efter det Nils Mörk åtagit
sig emot 2 Rdr. Rgsm årligen verkställa Församlingens uppdrag
och beslut; att hvar och en sådan förvillad bör införas i Kyrkan,
tillhållles han detta allwarligen; lyder han ej, oaktat tillsägel-
se eller går eller springar undan, anmäles han för Pastor, som
nästa helgedag ifrån predikstolen honom nämner och inkallar för
kyrkorådet, att varnas och förmanas. Fortsätter han likväl här-
med, så behandlas han efter lag. Så snart Gudstjänst blifvit
börjad och predikan börjar tillstänger Kyrkowaktaren Kyrkans Dör-
rar, utom till Sakristiorne och öppnas dessa sedan ej förrän Guds-
tjänsten blifvit slutad, på det obehöfligt spring ut, som förot-
sakar buller under pågående Gudstjänst må hädaneftre undvikas.
Skulle någon bli beswärad af sjuklighet eller illa mående må så-
dan ej förwägras gå ut; men dock genom södra Sakristidörren. Och
anmodas Föräldrar, Husbönder och Målsmän att förehålla Barn,
tjenare och underhafvande att med lydnad ställa sig detta beslut
till noggrann efterrättelse.

Den häråt missnöjde etc.

Dag som ofvan

K. E. Krook.

b. p.

Justeradt betygar å Församlingens vägnar:

Johan Swensson.

Utdrag ur Protokoll, hållet vid allmän
och lagligen utlyst Valborgs mässa
Socknestämma med Hofmantorps församling
d. 29 Maji 1839.

§ 7

Pastor ansåg sig föranlåten ånyo erinra^{om} församlingens vid sist
hållna Valborgs mässa Socknestämma gjorda öfverenskommelse, näm-
ligen, att ej i kyrkans närmare omgifning öppna de medförde mat-
säckarne och de så kallade Lommaflaskorna.

Dag som ofvan

G. E. Rosengren.

Förestående protokoll är d. 9 Junii 1839 i Hofmantorps predik-
stoluppläset och derefter samma dag å allmän Socknestämma i allo
godkändt, intyga

Petter Pehrsson i ugnanäs

Påel Gummensson i Skälholms Ryd

Carl Nilsson J ormeshaga Gustaf G I S Jacobsson
från Hässle